Lietas Nr. A420500013
Lietas arhīva Nr. A42-01746-14/17

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 28.februārī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese D.Makarova,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. C/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. C/Latvijas Policijas akadēmijas profesionālā bakalaura studiju programmā „Publiskās tiesības" iegūtā augstākā izglītība, kuras apguvi apliecina Latvijas Policijas akadēmijas 2007.gada 30.marta jurista diploms (Sērija PD ? Nr.1796), tiktu pielīdzināta profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. C/ 2013.gada 23.jūlijā vērsās Akadēmiskās izglītības centrā, lūdzot pielīdzināt iepriekš iegūto izglītību, kuras ieguvi apliecina Latvijas Policijas akadēmijas 2007.gada 30.marta jurista diploms (Sērija PD ? Nr.1796), Augstskolu likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām.

Ar Akadēmiskās izglītības centra 2013.gada 21.jūnija lēmumu Nr.142/15818 (turpmāk– sākotnējais lēmums) pieteicēja lūgums noraidīts.

Ar Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – Ministrija) 2013.gada 20.augusta lēmumu Nr.1-12/394 sākotnējais lēmums atstāts negrozīts turpmāk norādīto iemeslu dēļ.

[1.1] Saskaņā ar Augstskolu likuma 59.panta ceturto daļu un Ministru kabineta 2012.gada 28.februāra noteikumu Nr.142 „Grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr.142) 1.punktu un 8.8.apakšpunktu profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai ir pielīdzināma tikai tā augstākās profesionālās izglītības kvalifikācija, kura piešķirta par vismaz piecus gadus ilgās pilna laika studijās pabeigtu augstākās profesionālās izglītības programmu vai par šai programmai pēc satura un apjoma atbilstošu nepilna laika studijās pabeigtu augstākās profesionālās izglītības programmu, kuru uzsāka īstenot pirms Augstskolu likumā noteiktā grādu un profesionālo kvalifikāciju tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās 2000.gada 26.decembrī.

Latvijas Policijas akadēmijas studiju programma „Publiskās tiesības" uzsākta īstenot 2003.gadā (pirmo reizi akreditēta 2004.gada 14.aprīlī, atkārtoti – 2006.gada 1.novembrī), proti, pēc Augstskolu likumā noteiktā grādu un profesionālo kvalifikāciju tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās 2000.gada 26.decembrī. Tādējādi uz grādu un profesionālo kvalifikāciju, ko persona ieguvusi, apgūstot minēto studiju programmu, nevar tikt attiecinātas Noteikumu Nr.142 normas par grādu un kvalifikāciju pielīdzināšanu.

[1.2] Turklāt Ministru kabineta 2001.gada 20.novembra noteikumu Nr.481 „Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu" (zaudējuši spēku 2012.gada 18.aprīlī) 15.punktā bija noteikts, ka pēc bakalaura programmas apguves piešķir piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju un profesionālo bakalaura grādu nozarē (profesionālās darbības jomā). Savukārt minēto noteikumu 16.punkts noteica, ka profesionālais bakalaura grāds dod tiesības, izpildot uzņemšanas prasības attiecīgajā maģistra programmā, turpināt izglītību akadēmiskā maģistra vai profesionālā maģistra studiju programmā.

Tādējādi Latvijas Policijas akadēmijas profesionālā bakalaura studiju programma „Publiskās tiesības" izveidota atbilstoši Ministru kabineta 2001.gada 20.novembra noteikumos Nr.481 „Noteikumi par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu" izvirzītajām prasībām publisko tiesību novirzienā.

[1.3] Pieteicējs iesniedzis 2013.gada 17.maijā citas personas lietā pieņemtu lēmumu, ar kuru pielīdzināta Latvijas Policijas akadēmijā 2008.gada 16.maijā iegūtā jurista kvalifikācija profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai. Tomēr Ministrija nepiekrīt, ka konkrētajā gadījumā ir pārkāpts vienlīdzības princips.

Norādītajā lietā augstākās profesionālās izglītības kvalifikācija piešķirta par pabeigtu augstākās profesionālās izglītības programmu, kuru Latvijas Policijas akadēmija uzsāka īstenot pirms Augstskolu likumā noteiktā grādu un profesionālo kvalifikāciju tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās 2000.gada 26.decembrī. Savukārt iesniedzēja iegūtā kvalifikācija un profesionālais bakalaura grāds ir piešķirts par pabeigtu profesionālo bakalaura studiju programmu „Publiskās tiesības", kas Latvijas Policijas akadēmijā uzsākta īstenot 2003.gadā. Tādejādi Ministrijas ieskatā nav konstatējami vienādi tiesiskie un faktiskie apstākļi.

[2] Nepiekrītot Ministrijas 2013.gada 20.augusta lēmumam Nr.1-12/394, pieteicējs 2013.gada 20.septembrī vērsās administratīvajā tiesā, norādot, ka citai personai vienādos faktiskos un tiesiskos apstākļos tika izdots labvēlīgs administratīvais akts, līdz ar to iestāde ir pieļāvusi vienlīdzības principa pārkāpumu, jo arī cita persona augstāko izglītību un jurista kvalifikāciju ieguvusi pēc Augstskolu likumā noteiktā grādu un profesionālo kvalifikāciju tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās 2000.gada 26.decembrī, proti, 2008.gada 16.maijā. Turklāt pieteicējs nepiekrīt, ka studiju virziena pirmreizēja akreditācija var būt par pamatu atšķirīgu lēmumu pieņemšanai. Pieteicējs uzskata, ka iestāde ir pārkāpusi arī tiesiskās paļāvības principu, jo pieteicēja paļāvība bauda tiesisko aizsardzību, nepieļaujot pieteicējam nelabvēlīgu seku iestāšanos sakarā ar nevienlīdzīgu iestādes darbību.

[3] Ministrija tiesai iesniegtajos paskaidrojumos pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu, atsaucoties uz Ministrijas 2013.gada 20.augusta lēmumā Nr.1-12/394 norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidrots, ka iestāde nav pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu, jo nav bijis iestādes skaidrs izteikums, kas ir viens no obligāti konstatējamajiem priekšnoteikumiem tiesiskās paļāvības principa piemērošanai. Tāpat iestāde nav pieļāvusi vienlīdzības principa pārkāpumu, jo lietā, uz ko pieteicējs atsaucas, nav vienādi faktiskie un tiesiskie apstākļi ar pieteicēja lietu, tā kā tajā lietā attiecīgā studiju programma akreditēta 1998.gadā jeb pirms attiecīgo grozījumu izdarīšanas Augstskolu likumā.

[4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112. ^{1}nbsp;panta pirmo daļu lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Lietā izšķirams jautājums, vai pieteicēja 2007.gadā Latvijas Policijas akadēmijas profesionālā bakalaura studiju programmā „Publiskās tiesības" iegūtā augstākā izglītība ir pielīdzināma profesionālajam maģistra grādam.

Tātad lietā izlemjams jautājums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, kas nozīmē, ka tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi, un šī pārbaude tiesai jāveic neatkarīgi no tā, ar kādiem apstākļiem iestāde pamatojusi savu atteikumu izdot labvēlīgu administratīvo aktu.

[6] Saskaņā ar Augstskolu likuma 59.panta ceturto daļu kārtību, kādā pēc personas iesnieguma grādi un profesionālās kvalifikācijas, kas Latvijā iegūtas pirms šobrīd spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas regulējuma spēkā stāšanās, pielīdzināmas šajā likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām, un šīs pielīdzināšanas nosacījumus reglamentē Ministru kabinets. Galvenie nosacījumi grādu un profesionālo kvalifikāciju pielīdzināšanai ir studiju ilgums pilna laika studijās un tiesību apjoms, ko grādi vai profesionālās kvalifikācijas deva laikā, kad to spēkā esību paredzēja augstāko izglītību reglamentējoši normatīvie akti.

Saskaņā ar minēto tiesību normu ir izdoti Noteikumi Nr.142, kas noteic kārtību, kādā grādi un profesionālās kvalifikācijas, kas Latvijā iegūtas pēc studiju programmas pabeigšanas, kuru uzsāka īstenot pirms Augstskolu likumā noteiktā grādu un profesionālo kvalifikāciju tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās 2000.gada 26.decembrī, pielīdzināmas Augstskolu likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām, un šīs pielīdzināšanas nosacījumus (1.punkts).

No minētās normas izriet ierobežojums grādu un profesionālo kvalifikāciju pielīdzināšanai, proti, Augstskolu likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām pielīdzināmi tikai tie grādi un profesionālās kvalifikācijas, kas Latvijā iegūtas, pabeidzot tās studiju programmas, kuras uzsāka īstenot pirms 2000.gada 26.decembra.

Noteikumu Nr. 142 anotācijā norādīts, ka šobrīd spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju sistēma ir izveidojusies, 2000. gada 26.decembrī stājoties spēkā likumam „Grozījumi Augstskolu likumā". Līdz likuma „Grozījumi Augstskolu likumā" spēkā stāšanās brīdim 2011. gada 1.augustā Augstskolu likums neparedzēja vispārēju grādu un kvalifikāciju, kas Latvijā iegūtas pirms šobrīd spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas regulējuma spēkā stāšanās, pielīdzināšanas mehānismu Augstskolu likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām. Līdz ar to praksē radās grūtības noteikt, vai personas, kura ieguva augstāko izglītību laikā, kad nebija spēkā šobrīd spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju sistēma, izglītība atbilst izglītības prasībām, kuras ir noteikuši normatīvie akti, kas regulē nosacījumus darbam atsevišķās profesijās, darba devējs, augstskolas personas uzņemšanai noteikta līmeņa studiju programmā vai citas personas (*sk. http://www.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40228064*).

[7] Kā norādījusi iestāde un ko nav apstrīdējis pieteicējs, Latvijas Policijas akadēmijas studiju programma „Publiskās tiesības" licencēta 2003.gada 28.martā.

Saskaņā Augstskolu likuma 1.panta 12.punktu *(tiesību normas redakcijā, kas bija spēkā minētās studiju programmas licencēšanas brīdī)* studiju programmas licencēšana ir tiesību piešķiršana augstskolai vai augstskolas koledžai īstenot noteiktu studiju programmu. Savukārt Augstskolu likuma 55.panta sestā daļa minētajā redakcijā noteica, ka ikvienas studiju programmas īstenošanai jāsaņem licence Izglītības un zinātnes ministrijā Izglītības likumā noteiktajā kārtībā. Viena mēneša laikā pēc licences saņemšanas studiju programma ierakstāma Izglītības programmu reģistrā. Arī pašreiz spēkā esošā Augstskolu likuma 55. ^{2}nbsp;panta pirmā daļa noteic, ka ikvienas studiju programmas īstenošanai jāsaņem licence. Viena mēneša laikā pēc licences saņemšanas studiju programma ierakstāma izglītības programmu reģistrā. Gada laikā pēc studiju programmas licencēšanas augstskola vai koledža sāk īstenot attiecīgo studiju programmu.

Kā redzams no minētajām tiesību normām, priekšnoteikums studiju programmas īstenošanai ir studiju programmas licencēšana, proti, augstskola vai koledža (agrāk – augstskolas koledža) ir tiesīgas uzsākt īstenot studiju programmu tikai pēc tam, kad attiecīgā studiju programma ir tikusi licencēta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. No tā savukārt secināms, ka Latvijas Policijas akadēmijas studiju programmas „Publiskās tiesības", kuru pabeidzis pieteicējs, īstenošana uzsākta pēc licences saņemšanas, tādējādi minētā studiju programma uzsākta īstenot pēc 2000.gada 26.decembra. Tas nozīmē, ka, uzsākot studijas minētajā Latvijas Policijas akadēmijas studiju programmā 2001.gada 16.maijā, pieteicējs, izpildot visas normatīvajos aktos noteiktās prasības, ieguva grādu un profesionālo kvalifikāciju saskaņā ar pašreiz spēkā esošajiem Augstskolu likumā noteiktajiem akadēmiskās izglītības grādiem un profesionālajām kvalifikācijām.

Ņemot vērā norādīto, tiesa secina, ka nepastāv priekšnoteikumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai, ar kuru pieteicēja 2007.gadā Latvijas Policijas akadēmijas profesionālā bakalaura studiju programmā „Publiskās tiesības" iegūtā augstākā izglītība tiktu pielīdzināta profesionālajam maģistra grādam.

[8] Pieteicējs norādījis, ka iestāde, atsakoties izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ir pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu, kas ir nostiprināts Administratīvā procesa likuma 10.pantā, un atbilstoši kuram privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa. Iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas.

Pirmkārt, pretēji pieteicēja viedoklim iestāde konkrētajā gadījumā ir rīkojusies tiesiski.

Otrkārt, kā atzīts administratīvo tiesu praksē, lai noskaidrotu, vai tiesiskā paļāvība ir vai nav jāņem vērā, jāatbild uz trīs jautājumiem: 1) vai bija kaut kas, uz ko varēja paļauties (skaidrs iestādes izteikums), 2) vai attiecīgā persona tiešām uz to paļāvās, 3) vai attiecīgā personas paļāvība ir aizsardzības vērta *(sk., piemēram, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 7.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-238/2007 13.1.apakšpunktu).*

Kā pareizi norādījusi iestāde, konkrētajā gadījumā nav bijis iestādes skaidrs izteikums, uz ko pieteicējs varēja paļauties, līdz ar to izskatāmajā gadījumā nav pamata atsaukties uz tiesiskās paļāvības principu.

[9] Pieteicējs uzskata, ka iestāde ir pārkāpusi arī vienlīdzības principu, kas nostiprināts Administratīvā procesa likuma 6.pantā, un atbilstoši kuram, pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde pieņem vienādus lēmumus.

Sava argumenta pamatošanai pieteicējs ir iesniedzis Akadēmiskās informācijas centra 2013.gada 17.maija lēmumu, kas pieņemts attiecībā uz citu privātpersonu, kurai 2008.gadā Latvijas Policijas akadēmijā iegūtā jurista kvalifikācija ir pielīdzināta profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai.

Izvērtējusi minētajā lēmumā norādīto, tiesa pievienojas iestādes viedoklim, ka nav konstatējami vienādi faktiskie un tiesiskie apstākļi pieteicēja lietā un pieteicēja norādītajā citas privātpersonas lietā. Proti, kā izriet no minētā Akadēmiskās informācijas centra 2013.gada 17.maija lēmuma, personai augstākās profesionālās izglītības kvalifikācija piešķirta par pabeigtu augstākās profesionālās izglītības programmu, kuru Latvijas Policijas akadēmija uzsāka īstenot pirms Augstskolu likumā noteiktā grādu un profesionālo kvalifikāciju tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās 2006.gada 26.decembrī (attiecīgā studiju programma akreditēta 1998.gada 10.decembrī). Savukārt pieteicēja iegūtā kvalifikācija un profesionālais bakalaura grāds ir piešķirts par pabeigtu profesionālo bakalaura studiju programmu, kas Latvijas Policijas akadēmijā, kā minēts iepriekš, uzsākta īstenot pēc attiecīgo grozījumu spēkā stāšanās Augstskolu likumā. Līdz ar to pretēji pieteicēja viedoklim vienlīdzības principa pārkāpums konkrētajā gadījumā nav konstatējams. Savukārt pieteicēja norādītais arguments, ka izglītības pielīdzināšanas gadījumā izšķirošs ir apstāklis, vai attiecīgā studiju programma ir akreditēta pirms vai pēc 2000.gada 23.novembra grozījumu pieņemšanas Augstskolu likumā, kas pieteicēja ieskatā nav pareizi, ir izskaidrojams ar likumdevēja izšķiršanos, pieņemot šādu normatīvo regulējumu. Citiem vārdiem, tas, ka, vērtējot tiesisko pamatu izglītības pielīdzināšanai, par pamatu ir ņemams laiks, kurā ir akreditēta attiecīgā studiju programma, ir likumdevēja noteiktais normatīvais regulējums, kas ir jāievēro gan iestādei, gan tiesai. Līdz ar to arī šā iemesla dēļ ir nepamatots pieteicēja viedoklis, ka iestāde ir pārkāpusi vienlīdzības principu.

[10] Ņemot vērā iepriekš konstatēto un secināto, tiesa pieteikumu atzīst par nepamatotu un noraidāmu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nolēma

noraidīt pilnībā /pers. C/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. C/ Latvijas Policijas akadēmijas profesionālā bakalaura studiju programmā „Publiskās tiesības" iegūtā augstākā izglītība, kuras apguvi apliecina Latvijas Policijas akadēmijas 2007.gada 30.marta jurista diploms (Sērija PD ? Nr.1796), tiktu pielīdzināta profesionālajam maģistra grādam un piektā līmeņa profesionālajai kvalifikācijai.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D.Makarova